

LÄNSRÄTTEN
I VÄSTERBOTTENS LÄN
 Föredragande
 Christina Röckner

DOM
2008-02-18
 Meddelad i
 Umeå

Mål nr
 113-08 E
 Kansli 1

SÖKANDE

Jämtlands Flyg AB, 556471-5562
 Lugnviksvägen 5
 831 52 Östersund

MOTPART

Länsstyrelsen i Västerbottens län
 901 86 Umeå

SAKEN

Överprövning enligt lagen (1992:1528) om offentlig upphandling - LOU

Länsstyrelsen i Västerbottens län (länsstyrelsen) har infordrat anbud avseende ramavtal för helikoptertjänster (dnr 500-15650-2007) och beslutat att anta de anbud som lämnats av Arctic Air, West Helikopter AB och Kallax Flyg AB. – Upphandlingen har genomförts som förenklad upphandling enligt 6 kap. LOU.

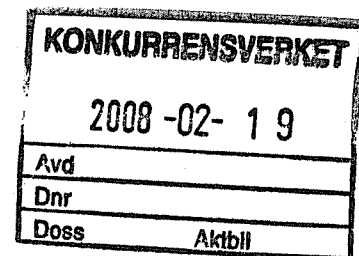
Jämtlands Flyg AB (bolaget) yrkar i länsrätten att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse gjorts alternativt att upphandlingen görs om.

Länsstyrelsen bestrider bifall till bolagets ansökan.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser

Lagen (1992:1528) om offentlig upphandling, LOU, har upphört att gälla den 1 januari 2008 (se SFS 2007:1093) och har såvitt är av intresse i detta mål ersatts av lagen (2007:1091) om offentlig upphandling. Enligt övergångsbestämmelserna till den lagen ska dock LOU alltjämt tillämpas på upphandlingar som har påbörjats före ikraftträdandet.

Enligt 1 kap. 4 § LOU skall en upphandling göras med utnyttjande av de konkurrensmöjligheter som finns och även i övrigt genomföras affärsmässigt. Anbudsgivare, anbudssökande och anbud skall behandlas utan ovidkommande hänsyn.

Av 7 kap. 2 § LOU framgår att om den upphandlande enheten har brutit mot 1 kap. 4 § eller någon annan bestämmelse i LOU och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, skall länsrätten besluta att upphandlingen skall göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Enligt 6 kap. 8 § LOU får en upphandlande enhet medge att en anbudsgivare eller anbudssökande rättar en uppenbar felskrivning eller felräkning eller något annat uppenbart fel i anbudet eller ansökan om att få lämna anbud. Enheten får begära att ett anbud eller en ansökan förtydligas eller kompletteras om det kan ske utan risk för särbehandling eller konkurrensbegränsning.

Förfrågningsunderlag och utvärdering av anbud

I förfrågningsunderlaget anges bl.a. följande.

Anbudsutvärdering

Under anbudsprövningen kan beställaren medge att anbudsgivaren får rätta en uppenbar felskrivning eller felräkning eller annat uppenbart fel i anbudet (6 kap. 8 § LOU). Beställaren kan också komma att begära förtydligande av ingivna anbud på ett sätt som överensstämmer med reglerna i 1 kap. 21 § LOU.

Prövning och utvärdering av inkomna anbud kommer att genomföras med utgångspunkt från de uppgifter som anbudsgivaren redovisat i sitt anbud. Prövningen av inkomna anbud sker i tre steg.

Steg 1:

Först prövas att anbuden uppfyller de krav som ställs på leverantören.

Steg 2:

De anbud som visat sig uppfylla dessa krav genomgår därefter en prövning av att de ställda kraven på tjänsten – inklusive kommersiella villkor – är uppfyllda. Att samtliga skall-krav är uppfyllda är en förutsättning för att anbudet ska gå vidare till anbudsutvärdering steg 3.

Steg 3:

Bland de anbud som därefter kvarstår kommer länsstyrelsen att skriva kontrakt med samtliga.

Försäkringar

Skall-krav på försäkringar

Kopia skall bifogas på:

- Bevis på passagerarförsäkring samt tredjemans ansvar där försäkringsbeloppet för dessa moment skall framgå. I de fall ansvarsförsäkringen även inkluderar skydd för passagerares bagage, last, post etc. bör detta framgå i bilagd kopia.

- Bevis på giltig olycksfallsförsäkring för passagerare och besättningsmän med lägst följande belopp: Invaliditet 25 basbelopp, dödsfall 15 basbelopp. Efterfrågade belopp avser SKR.

Belopp i andra valutor accepteras men skall uppgå till lägst efterfrågade nivåer efter omräkning till SKR.

I länsstyrelsens tilldelningsbeslut anges följande. Jämtlandsflyg har inte lämnat in ett bevis på giltig olycksfallsförsäkring samt dödsfallsförsäkring för passagerare och besättningsmän. Det inlämnade beviset avsåg försäkringsperiod fram till den 31 oktober 2007. I anbudsunderlaget står angivet som ett **skall-krav** att bevis på **giltig** olycksfallsförsäkring för passagerare och besättningsmän ska bifogas. I anbudsunderlaget anges att om uttrycken **skall** eller **ska** har angivits menas att dessa krav måste vara uppfyllda för att anbudet ska vara kvalificerat att gå vidare i anbudsbedömningen. Anbudet från Jämtlandsflyg förkastas därför.

Parternas anföranden

Bolaget anför bl.a. följande. Bolaget har hela tiden haft (och har) giltig olycksfallsförsäkring över de begärda nivåerna (se bifogade försäkringsbevis). Av något uppenbart misstag har fel försäkringsbevis hamnat i anbuds-handlingarna. Detta har också påtalats av Länsstyrelsens konsult i försäkringsfrågor. Denne påpekar i skrivelse den 28 december 2007 ”... bör påtalas och bevis krävas – innan...”. Beställare får enligt LOU medge en anbudsgivare att rätta ett uppenbart fel i anbudet. Vidare får en beställare begära förtydligande. Någon sådan begäran har bolaget inte fått.

I av bolaget återopade skrivelser från försäkringsbolaget anges följande. I skrivelse daterad den 11 januari 2008 bekräftas att bolaget har en olycksfallsförsäkring om SEK 1 000 000 vid dödsfall och SEK 1 000 000 vid varaktig invaliditet samt att skyddet först förlängdes från den 1 november 2007 t.o.m. den 15 december 2007 för att därefter förnyas fram t.o.m. den 15 december 2008. I skrivelse daterad den 14 januari 2008 anges att summorna fr.o.m. den 14 januari 2008 är ändrade till SEK 1 025 000 kr vid dödsfall och SEK 1 025 000 kr vid varaktig invaliditet.

Länsstyrelsen anför bl.a. följande. Bolaget har i anbudet inte lämnat in bevis på giltig olycksfallsförsäkring för passagerare och besättningsmän. Det inlämnade beviset avsåg försäkringsperiod fram till den 31 oktober 2007. Bolaget gavs muntligen möjlighet att lämna in nytt intyg. Bolaget lämnade då den 20 december 2007 per e-post in ett intyg (bilagt), även detta med en felaktig giltighet. Eftersom möjligheterna att komplettera anbud med handlingar som uppställts som skall-krav är ytterst begränsade menar länsstyrelsen att de möjligheter som redan getts bolaget är tillräckliga. I anbudsunderlaget anges att uttrycken skall eller ska innebär att dessa krav måste vara uppfyllda för att anbudet ska vara kvalificerat att gå vidare i

anbudsbedömningen. Eftersom bolaget inte uppfyllt dessa krav har beslutats att förkasta bolagets anbud.

I av länsstyrelsen åberopat e-postmeddelande den 20 december 2007 från bolagets VD anges följande. Här kommer kopia på bolagets sittplatsförsäkring. Det är visserligen fjolårets kopia. Men eftersom förnyelsedatum är den 15 december har bolaget inte hunnit få de nya dokumenten ännu men det försäkras på heder och samvete att försäkringen inte har förändrats något.

Bolaget anför härefter följande. Det stämmer inte att bolaget muntligen getts möjlighet att lämna in nytt försäkringsintyg och sedan lämnat in fel papper igen. Bolaget har således aldrig blivit upplysta om felet och inte heller uppmanats att rätta till felet att inaktuella försäkringshandlingar bifogats till anbudet. Om felet hade påtalats skulle bolaget självfallet ha korrigerat det omedelbart. - Den 5 december 2007 skickade bolaget in sitt anbud. Av misstag bifogades fjolårets försäkringsdokument, dvs. de försäkringsdokument som var giltiga till den 31 oktober 2007. Den försäkringen förlängdes, på grund av omförhandling med försäkringsbolaget, till den 14 december 2007, för att sedan förnyas helt från den 15 december 2007 till den 14 december 2008. Det är helt omöjligt för bolaget att vara oförsäkrat ens under en enda timme. - Den 13 december 2007 erhåller bolaget e-postmeddelande från länsstyrelsen. Länsstyrelsen frågar där om bolaget har en gällande olycksfallsförsäkring för passagerare på 25 basbelopp vid invaliditet och 15 basbelopp vid dödsfall. - Vid telefonsamtal med länsstyrelsen den 20 december 2007 frågades återigen efter sittförsäkringens gällande. Bolagets VD förklarade att den visst finns och är gällande, men att man ännu inte mottagit det nya dokumentet eftersom förnyelseperiodens brytdatum bara var några dagar tidigare. Då blev hon ombedd att *intyga* att försäkringen ser likadan ut som innan förnyelsedatumet. Detta gjorde hon också. Begreppet ”att intyga” tolkade hon som att det betyder att hon, i egenskap av verkställande direktör, skriver att hon försäkrar detta på heder och sam-

vete. För att påvisa hur bolagets sittplatsförsäkring ser ut skickades en kopia av den förra försäkringen. Detta förtydligades också i e-postmeddelandet. Av ovan angivna orsaker var bolagets VD således fullt medveten om att ett gammalt dokument skickades. Hon blev aldrig ombedd att skicka det nya dokumentet och hon förstod inte heller att det var nödvändigt. Om länsstyrelsen hade förklarat att det var av högsta betydelse att detta dokument kom fram hade bolagets VD naturligtvis kontaktat försäkringsbolaget omgående för att få en snabbare hantering. – Länsstyrelsen får i och med kontakterna den 13 december och den 20 december 2007 anses ha gett bolaget möjlighet att rätta ett uppenbart fel i anbudet, vilket detta absolut är. Länsstyrelsen har dock inte låtit bolaget utnyttja denna möjlighet då de inte varit tillräckligt tydliga med vilken information som önskades erhålla från bolaget. Bolagets VD har svarat på de frågor hon fick, men uppenbarligen var det inte exakt de frågorna länsstyrelsen önskade svar på. Detta ska inte ligga bolaget till last. – Bolaget finner det anmärkningsvärt att länsstyrelsen inte direkt upplyste om att intygandet som skickades in inte var det som önskades och således inte ansågs som korrekt. Bolaget ställer sig vidare frågande till varför det, efter den tydliga uppmaningen från den av länsstyrelsen anlitate konsulten, inte upplystes om att försäkringsdokumenten avseende inaktuell period ansågs otillräckliga. Bolaget hade då enkelt kunnat korrigera felet.

Länsrättens bedömning

Enligt 1 kap. 4 § LOU gäller bl.a. att upphandling skall genomföras affärsmässigt och att anbudsgivare och anbud skall behandlas utan ovidkommande hänsyn. Vad som därvid föreskrivs är ett uttryck för bl.a. de gemenskapsrättsliga principerna om likabehandling och förutsebarhet. En av de frågor som omfattas av dessa principer är att den upphandlande enheten vid prövning av anbuderna normalt inte får frångå förfrågningsunderlaget.

I länsstyrelsens förfrågningsunderlag anges att kopia på bevis på giltig olycksfallsförsäkring för passagerare och besättningsmän ska bifogas anbudet. Vid anbudsprövningen har anbudet från bolaget inte bedömts uppfylla ovan nämnt skall-krav. Att bolaget inte bifogat bevis på giltig olycksfallsförsäkring till anbudshandlingarna är ostridigt i målet. Den efterfrågade uppgiften är relevant för upphandlingen och skall-kravet är klart och tydligt utformat. Anbudet från bolaget uppfyller således inte samtliga skall-krav och ett anbud som inte uppfyller samtliga skall-krav ska rätteligen inte utvärderas.

Bolaget menar dock att fråga är om ett uppenbart fel som får rättas. Länsrätten noterar inledningsvis att möjligheten att medge rättelse i anbud måste tillämpas restriktivt. Det är anbudsgivaren som bär risken för att anbudet är korrekt utformat och att det överensstämmer med de krav som anges i förfrågningsunderlaget. Det måste vara uppenbart att misstag föreligger för att det ska kunna ses som ett uppenbart fel i anbudet. Av handlingarna i förevarande mål framgår att bolaget vid tidpunkten för anbudets ingivande inte har haft tillgång till giltigt försäkringsbevis och således inte av misstag kan ha lagt med fel försäkringsbevis. Det kan därför inte vara fråga om ett uppenbart fel i anbudet.

Bolaget anför även att upphandlande enhet får begära förtydligande. Med förtydligande eller komplettering avses att tidigare lämnade uppgifter konkretiseras, dvs. att det inte sker något utbyte av uppgifter. Möjligheten att byta ut vissa uppgifter kan nämligen missgynna andra anbudsgivare. I förevarande mål skulle det enligt länsrättens mening snarast bli fråga om att byta ut uppgifter som strider mot i ett i förfrågningsunderlaget angivet skall-krav. Vidare föreligger inte någon skyldighet för en upphandlande enhet att begära förtydligande eller komplettering utan detta är en möjlighet som endast tillkommer den upphandlande enheten.

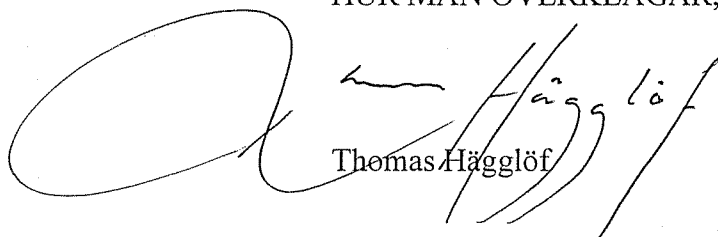
Oaktat vilka kontakter som förevarit mellan bolaget och länsstyrelsen och att bolaget måhända fått uppfattningen att det räckte att intyga att en giltig olycksfallförsäkring fanns, går det dock enligt länsrättens uppfattning inte att bortse från att dessa kontakter förevarit efter anbudstidens utgång och att det anbud som ingetts av bolaget inte uppfyller skall-kravet om bevis på giltig olycksfallsförsäkring. Skall-kravet är klart och tydligt utformat och kan rimligen inte missförstås. Vidare är det enligt länsrättens mening inte fråga om ett uppenbart misstag som ger rätt till rättelse och genom förtydligande eller komplettering kan inte uppgifter som inte uppfyller skall-krav bytas ut.

På grund av det anförda kan ansökan inte bifallas.

DOMSLUT

Länsrätten avslår ansökan.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (Dv 3109/1c)

Thomas Hägglöf